GEMEENTE HEERENVEEN

Onderzoeksrichtingen

Duurzaam en Gezond Financieel Perspectief

mei 2024

Inhoudsopgave

H1 Inleiding **3**

H2 Onderzoeksrichtingen **4**
2.1 Onderzoeksrichtingen vanuit de benchmark 4
2.2 Onderzoeksrichting vanuit de deelopdracht investeringen tweede fase 7
2.3 Uitvoering andere deelopdrachten 7

H1 Inleiding

De onderzoeksrichtingen vormen een essentieel onderdeel binnen het project 'Duurzaam en Gezond Financieel Perspectief' (DGFP). De onderzoeksrichtingen zijn afgeleid van de deelopdrachten van het project, zoals de benchmark, en zijn gericht op het maken van weloverwogen keuzes voor de ontwikkeling van concrete ombuigingsvoorstellen.

Na goedkeuring door de gemeenteraad zullen de onderzoeksrichtingen worden onderzocht, met als doel het formuleren van ombuigingsvoorstellen die worden opgenomen in de perspectiefnota 2025. Dit document biedt een overzicht van de voorgestelde onderzoeksrichtingen en legt daarmee de volgende stap in het proces naar een financieel gezonde toekomst voor onze gemeente.

H2 Onderzoeksrichtingen

2.1 Onderzoeksrichtingen vanuit de benchmark

De benchmark omvat onder andere een vergelijking van baten en lasten van de gemeente met die van andere gemeenten. In het eerste kwartaal van 2024 is deze financiële benchmark opgesteld, waarna deze met de organisatie en het college is gedeeld om onderzoeksrichtingen te bepalen voor taakvelden die interessant zijn om nader te analyseren. De gemeenteraad heeft de benchmark in mei ter informatie ontvangen.

Aanpak week van het financieel perspectief

Om onderzoeksrichtingen te formuleren vanuit de benchmark, is de week van het financieel perspectief georganiseerd, waarbij dertien gesprekken zijn gevoerd met diverse medewerkers binnen de organisatie. De gesprekken zijn gevoerd met inhoudelijk betrokken medewerkers bij het taakveld, een meedenker die niet binnen het taakveld werkzaam is en de financieel strateeg. Ter afsluiting van ieder gesprek is geconcludeerd of een taakveld al dan niet (gedeeltelijk) als interessant wordt beschouwd als onderzoeksrichting.

Op basis van de gesprekken is een verdeling gemaakt tussen taakvelden die interessant zijn als onderzoeksrichting en taakvelden die op dit moment als minder interessant worden beoordeeld. Deze afweging is gemaakt door te kijken naar wettelijke taken en beleidsvrijheid, (externe) ontwikkelingen, hoogte van de begroting en reeds opgelegde taakstellingen.

Drie categoriën

Vanwege reeds lopende onderzoeken naar budgetten door eerder opgelegde taakstellingen binnen het Sociaal Domein, wordt voorgesteld om bij sommige taakvelden aan te sluiten bij deze onderzoeken in plaats van nieuwe onderzoeken te starten. Deze aanpak voorkomt onnodige dubbele inspanningen van medewerkers.

Dit resulteert in drie categorieën:

1. Taakvelden waarvoor een vervolgonderzoek wordt gestart als onderdeel van de onderzoeksrichtingen;
2. Taakvelden waar wordt aangesloten bij lopende onderzoeken als onderdeel van de onderzoeksrichtingen.
3. Taakvelden die niet worden meegenomen in de onderzoeksrichtingen.

Het feit dat een taakveld interessant wordt bevonden als onderzoeksrichting, betekent echter niet per definitie dat dit automatisch zal resulteren in ombuigingsvoorstellen. Het duidt aan dat uit de benchmark en gesprekken blijkt dat er potentiële onderzoeksrichtingen zijn, die onderzocht kunnen worden.

Hieronder wordt de onderverdeling weergegeven in tabellen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de bijlage ‘Met de benchmark naar onderzoeksrichtingen’, waarin de uitkomsten van de week van het perspectief zijn beschreven.

Categorie 1: Taakvelden waarvoor een vervolgonderzoek wordt gestart als onderdeel van de onderzoeksrichtingen

Taakvelden		Begroting 2024			
		Lasten in €	% totale begroting	Baten in €	% totale begroting
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.669.252	1,20%	-2.042.247	0,92%
0.4	Ondersteuning organisatie	27.027.327	12,18%	-4.785.858	2,16%
0.61	OZB woningen	233.526	0,11%	-8.272.267	3,73%
0.62	OZB niet-woningen	0	0,00%	-8.686.509	3,91%
2.1	Verkeer en vervoer	9.587.329	4,32%	-202.755	0,09%
2.3	Recreatieve havens	32.512	0,01%	-24.837	0,01%
2.4	Economische havens en waterwegen	2.222.849	1,00%	-923.275	0,42%
3.1	Economische ontwikkeling	1.587.267	0,72%	-3.479	0,00%
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	101.001	0,05%	-84.158	0,04%
3.4	Economische promotie	504.328	0,23%	-320.396	0,14%
5.1	Sportbeleid en activering	1.101.308	0,50%	-71.371	0,03%
5.2	Sportaccommodaties	3.298.487	1,49%	-182.552	0,08%
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.804.023	1,26%	-643.307	0,29%
5.4	Museu	555.804	0,25%	0	0,00%
5.6	Media	1.200.324	0,54%	0	0,00%
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	7.446.928	3,36%	-15.120	0,01%
6.5	Arbeidsparticipatie	2.128.165	0,96%	0	0,00%
7.2	Riolering	6.050.233	2,73%	-7.762.755	3,50%
7.3	Afval	6.680.017	3,01%	-7.780.260	3,51%
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.957.540	0,88%	-60.988	0,03%
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9.722.096	4,38%	-10.011.900	4,51%
8.3	Wonen en bouwen	4.042.563	1,82%	-1.839.610	0,83%
		90.952.879	**40,99%**	**-53.713.644**	**24,20%**

Tabel 1: Taakvelden waarvoor een vervolgonderzoek wordt gestart als onderdeel van de onderzoeksrichtingen

Categorie 2: Taakvelden waar wordt aangesloten bij lopende onderzoeken als onderdeel van de onderzoeksrichtingen

Taakvelden		Begroting 2024			
		Lasten in €	% totale begroting	Baten in €	% totale begroting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.510.976	1,13%	-813.103	0,37%
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.248.041	2,36%	0	0,00%
6.2	Wijkteams	1.474.723	0,66%	0	0,00%
6.3	Inkomensregelingen	26.994.301	12,16%	-22.040.085	9,93%

6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.410.251	1,09%	0	0,00%
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+ (totaal)	16.738.411	7,54%	-692.011	0,31%
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- (totaal)	21.114.759	9,51%	0	0,00%
6.81	Geëscaleerde zorg 18+ (totaal)	386.780	0,17%	-904.650	0,41%
6.82	Geëscaleerde zorg 18- (totaal)	1.615.451	0,73%	0	0,00%
		75.982.717	**35,37%**	**-23.636.746**	**11,02%**

Tabel 2: Taakvelden waarbij wordt aangesloten bij lopende onderzoeken vanuit de transities

Categorie 3: Taakvelden die niet worden meegenomen in de onderzoeksrichtingen

In onderstaande tabel staan taakvelden die niet worden meegenomen als onderzoeksrichtingen om het taakveld in zijn geheel nader te onderzoeken. Echter, er zijn ook taakvelden waarvan budgetten wel worden betrokken in een andere deelopdracht van het project DGFP. Dit geldt bijvoorbeeld voor taakvelden 0.5 treasury (deelopdracht optimalisatie treasury) en 0.2 burgerzaken (deelopdracht kostendekkendheid leges). Ook geldt dit voor de deelopdracht investeringen tweede fase, die betrekking heeft op alle investeringen en daarmee ook veel taakvelden raakt (zie ook paragraaf 2.2 en 2.3).

Taakvelden		Begroting 2024			
		Lasten in €	% totale begroting	Baten in €	% totale begroting
0.1	Bestuur	3.154.806	1,42%	0	0,00%
0.10	Mutatie reserves	1.279.000	0,58%	-4.504.229	2,03%
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	3.828.872	1,73%	0	0,00%
0.2	Burgerzaken	2.227.274	1,00%	-907.286	0,41%
0.5	Treasury	16.663	0,01%	-579.446	0,26%
0.63	Parkeerbelasting	0	0,00%	-3.590.226	1,62%
0.64	Belastingen overig	373.379	0,17%	-200.419	0,09%
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	201.811	0,09%	-120.342.642	54,23%
0.8	Overige baten en lasten	1.294.807	0,58%	-129.533	0,06%
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	264.000	0,12%	0	0,00%
1.1	Crisisbeheersing & brandweer	3.614.968	1,63%	0	0,00%
1.2	Openbare orde & veiligheid	1.600.368	0,7%	-23.385	0,0%
2.2	Parkeren	1.193.649	0,54%	-20.419	0,01%
2.5	Openbaar vervoer	0	0,00%	0	0,00%
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	12.219.000	5,51%	-13.119.000	5,91%
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0,00%	0	0,00%
4.2	Onderwijshuisvesting	6.223.585	2,8%	-42.666	0,0%
5.5	Cultureel erfgoed	87.857	0,04%	0	0,00%
6.4	Begeleide participatie	10.121.638	4,56%	0	0,00%
7.1	Volksgezondheid	2.353.727	1,1%	0	0,0%

7.4	Milieubeheer	1.925.706	0,87%	0	0,00%
7.5	Begraafplaatsen & crematoria	486.177	0,22%	-291.115	0,13%
		52.467.287	**23,64%**	**-143.750.366**	**64,78%**

Tabel 3: Taakvelden die niet worden meegenomen in de onderzoeksrichtingen

2.2 Onderzoeksrichting vanuit de deelopdracht investeringen tweede fase

In de deelopdracht investeringen tweede fase is de investeringsplanning geactualiseerd. De uitkomsten van deze deelopdracht zijn verwerkt in de perspectiefnota 2024. Naast investeringen die gestopt kunnen worden of ongewijzigd door moeten gaan, zijn tijdens deze actualisatie een aantal investeringen geïdentificeerd die niet zonder impact op (maatschappelijke) doelen kunnen worden stopgezet en/of moeilijk terug te draaien zijn. In lijn met de strategie van het project DGFP wordt voorgesteld om deze investeringen nader tegen het licht te houden in een onderzoeksrichting en integraal voor te leggen bij de perspectiefnota 2025. Ten opzichte van de totale investeringsbegroting betreft dit tien investeringen en ongeveer 20% van de totale investeringsplanning. Met name de bouw van het gemeentehuis draagt fors bij aan dit percentage. Deze onderzoeksrichting worden in samenhang met de onderzoeksrichtingen die voortvloeien uit de benchmark uitgewerkt. Voor meer informatie wordt verwezen naar de uitwerking van de deelopdracht investeringen tweede fase die in een separaat document is opgenomen bij de perspectiefnota 2024.

2.3 Uitvoering andere deelopdrachten

Naast bovenstaande onderzoeksrichtingen, wordt in de tweede helft van 2024 ook uitvoering gegeven aan de andere deelopdrachten conform het plan van aanpak DGFP. Dit betreft de deelopdrachten kostendekkendheid leges, indexatie (fase 2), SPUK’s (fase 2) en de optimalisatie deelopdrachten gericht op treasury, loongebouw, verplichtingenadministratie en fiscaliteiten.